

**Komunikat Komisji C (2003) 4582 z dnia 1 grudnia 2003 w sprawie tajemnicy zawodowej
w przypadku decyzji dotyczących pomocy publicznej**

(2003/C 297/03)

1. WSTĘP

- (1) Niniejszy Komunikat określa, w jaki sposób Komisja zamierza rozpatrywać wnioski Państw Członkowskich, jako adresatów decyzji dotyczących pomocy publicznej, o uznanie fragmentów takich decyzji za objęte tajemnicą zawodową i tym samym nieujawnianie ich przy publikowaniu decyzji.
- (2) Należą tu dwa aspekty, a mianowicie:
 - (a) określenie informacji, które mogłyby zostać objęte tajemnicą zawodową; oraz
 - (b) procedura, którą należy stosować przy rozpatrywaniu tego rodzaju wniosków.

2. RAMY PRAWNE

- (3) Artykuł 287 Traktatu stwierdza, że: „Członkowie instytucji Wspólnoty, członkowie komitetów, jak również urzędnicy i inni pracownicy Wspólnoty są zobowiązani, również po zaprzestaniu pełnienia swoich funkcji, nie ujawniać informacji, które ze swej natury objęte są tajemnicą zawodową; a zwłaszcza informacji dotyczących przedsiębiorstw i ich stosunków handlowych lub kosztów własnych”.
- (4) Znajduje to także odzwierciedlenie w art. 24 i 25 rozporządzenia Rady (WE) nr 659/1999 z dnia 22 marca 1999 r. ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. 93 Traktatu WE¹.
- (5) Artykuł 253 Traktatu stwierdza: „Rozporządzenia, dyrektywy i decyzje przyjęte wspólnie przez Parlament Europejski i Radę, jak również takie akty przyjęte przez Radę albo Komisję, są uzasadniane i odnoszą się do wniosków lub opinii, które były wymagane zgodnie z niniejszym Traktatem”.
- (6) Art. 6 ust. 1, zdanie pierwsze, rozporządzenia (WE) nr 659/1999 przewiduje w odnie-

sieniu do decyzji o wszczęciu formalnych procedur dochodzenia: „Decyzja o wszczęciu formalnej procedury dochodzenia zawiera podsumowanie odpowiednich kwestii faktycznych i prawnych, wstępną ocenę Komisji odnośnie charakteru pomocowego proponowanego środka i określa wątpliwości, co do jego zgodności ze wspólnym rynkiem [...]”.

3. OKREŚLENIE INFORMACJI, KTÓRE MOGĄ ZOSTAĆ OBJĘTE TAJEMNICĄ ZAWODOWĄ

- (7) Trybunał Sprawiedliwości uznał, że aczkolwiek art. 287 Traktatu dotyczy przede wszystkim informacji uzyskanych od przedsiębiorstw, wyrażenie „zwłaszcza” pokazuje, że rzeczona zasada jest zasadą ogólną, stosującą się także do innych poufnych informacji².
- (8) Z powyższego wynika, że tajemnica zawodowa obejmuje zarówno tajemnice przedsiębiorstwa, jak i inne poufne informacje.
- (9) Nie ma powodu, aby pojęcia tajemnicy zawodowej i innych poufnych informacji interpretować inaczej niż w znaczeniu nadanym tym terminom w kontekście procedur antytrustowych i dotyczących łączeń. Fakt, że w przypadku procedur antytrustowych i dotyczących łączeń adresatami decyzji Komisji są przedsiębiorstwa, podczas gdy w przypadku procedur dotyczących pomocy publicznej adresatami są Państwa Członkowskie, nie stanowi przeszkody dla przyjęcia jednolitego podejścia przy określaniu, co może stanowić tajemnice przedsiębiorstw lub inne poufne informacje.

3.1. Tajemnice przedsiębiorstw

- (10) Tajemnice przedsiębiorstwa mogą dotyczyć wyłącznie informacji odnoszących się do spraw mających rzeczywistą lub potencjalną wartość ekonomiczną, których ujawnienie bądź wykorzystanie mogłoby przynieść ko-

¹ Dz.U. nr L 83 z 27.03.1999, str. 1.

² Sprawa 145/83 *Adams* przeciwko *Komisji* [1985] Zb.Orz. str. 3539, § 34, i sprawa T-353/94 *Postbank* przeciwko *Komisji* [1996] Zb.Orz. str. II-921, § 86.

rzyści innym spółkom. Typowymi przykładami są metody oceny kosztów produkcji i dystrybucji, tajemnice produkcyjne (innymi słowy, poufny oraz cenny pod względem handlowym plan, przepis, proces lub przyrząd, wykorzystywany do wytwarzania, przygotowywania, składania lub przetwarzania towarów handlowych, który można uznać za końcowy produkt innowacyjnych lub szeroko zakrojonych wysiłków) oraz procesy, źródła zaopatrzenia, wielkość produkcji i sprzedaży, udziały w rynku, wykazy klientów i dystrybutorów, plany marketingowe, struktura kosztów i cen, polityka sprzedaży, jak również informacje dotyczące wewnętrznej organizacji przedsiębiorstwa.

- (11) Oznaczałoby to, że tajemnice przedsiębiorstwa mogą się z zasady odnosić wyłącznie do beneficjenta pomocy (lub innej strony trzeciej) oraz dotyczyć wyłącznie informacji przedłożonych przez Państwo Członkowskie (lub stronę trzecią). Skutkiem tego, oświadczenia samej Komisji (np. wyrażające wątpliwość co do wykonalności planu restrukturyzacji) nie mogą zostać objęte tajemnicą zawodową.
- (12) Fakt, że ujawnienie informacji mogłoby przynieść szkodę spółce, nie stanowi sam w sobie wystarczającej podstawy dla uznania, że daną informację należałoby uznać za tajemnicę handlową. Przykładowo, decyzja Komisji o wszczęciu formalnej procedury dochodzenia w przypadku pomocy na restrukturyzację może poddawać w wątpliwość niektóre aspekty planu restrukturyzacji w świetle informacji otrzymanych przez Komisję. Tego rodzaju decyzja mogłaby (następnie) niekorzystnie wpłynąć na sytuację kredytową danej spółki. Niemniej nie prowadziłoby to w sposób konieczny do wniosku, że informację, na której opierała się ta decyzja, należy uznać za tajemnicę handlową.
- (13) Ogólnie rzecz biorąc, Komisja będzie stosować następującą, nie w pełni kompletną listę kryteriów w celu określenia, czy informacje mogą zostać uznane za stanowiące tajemnice przedsiębiorstwa:
- (a) zakres, w jakim dane informacje są znane poza spółką;
 - (b) zakres, w jakim podjęto działania w celu ochrony informacji w obrębie spółki np. poprzez klauzule o zakazie

konkurencji lub umowy o nie ujawnianiu informacji, obowiązujące pracowników lub przedstawicieli, etc.;

- (c) wartość informacji dla danej spółki oraz jej konkurentów;
 - (d) starania lub inwestycje, które dana spółka musiała poczynić w celu uzyskania danych informacji;
 - (e) starania, które inni musieliby poczynić w celu uzyskania lub powielenia tych informacji;
 - (f) stopień ochrony proponowany dla tych informacji na mocy ustawodawstwa zainteresowanego Państwa Członkowskiego.
- (14) Komisja w zasadzie uważa, że następujące informacje nie byłyby normalnie objęte tajemnicą zawodową:
- (a) informacje, które są publicznie dostępne, włączając informacje dostępne wyłącznie za opłatą poprzez specjalistyczne serwisy informacyjne bądź informacje ogólnie znane specjalistom w danej dziedzinie (np. informacje ogólnie znane w kręgach inżynierów lub lekarzy). Podobnie obrót nie jest zwykle uważany za tajemnicę handlową, ponieważ jest to liczba publikowana w sprawozdaniach rocznych lub znana na rynku w inny sposób. Wnioskując o poufność danych liczbowych dotyczących obrotów, które nie są dostępne w sferze publicznej, należy podać powody, zaś wnioski muszą być oceniane indywidualnie. Fakt, że dana informacja nie jest publicznie dostępna, niekoniecznie oznacza, że informację tę można uznać za tajemnicę handlową;
 - (b) informacje historyczne, w szczególności informacje liczące co najmniej 5 lat;
 - (c) informacje statystyczne lub sumaryczne;
 - (d) nazwy odbiorców pomocy, sektor działalności, cel i wielkość pomocy, etc.

- (15) Wnioskując w wyjątkowych przypadkach o odstępstwo od tych zasad, należy podać szczegółowe przyczyny.

3.2. Inne poufne informacje

- (16) W sprawach antytrustowych i związanych z łączeniem, informacje poufne obejmują niektóre rodzaje informacji przekazane Komisji pod warunkiem przestrzegania poufności (np. badanie rynku zlecone przez przedsiębiorstwo będące stroną procedury i stanowiące część jego własności). Wydaje się, że można by zachować podobne podejście w przypadku decyzji dotyczących pomocy publicznej.
- (17) W dziedzinie pomocy publicznej mogą jednak wystąpić pewne formy poufnych informacji, które niekoniecznie byłyby obecne w przypadku procedur antytrustowych i dotyczących łączeń, odnoszące się szczególnie do tajemnic państwa lub innych poufnych informacji związanych z jego działalnością organizacyjną. Ogólnie rzecz biorąc, z uwagi na zobowiązanie Komisji do uzasadnienia swych decyzji oraz wymóg przejrzystości, tego rodzaju informacje mogą zostać objęte tajemnicą zawodową jedynie w wyjątkowych okolicznościach. Przykładowo, informacje dotyczące organizacji i kosztów usług publicznych nie będą zazwyczaj uznawane za „inne poufne informacje” (mimo że mogą stanowić tajemnicę handlową, jeżeli są spełnione kryteria określone w sekcji 3.1).

4. STOSOWANA PROCEDURA

4.1. Zasady ogólne

- (18) Głównym zadaniem Komisji jest pogodzenie dwóch przeciwstawnych zobowiązań, a mianowicie wymogu uzasadnienia podjętych przez nią decyzji na mocy art. 253 Traktatu i tym samym zapewnienia, że podjęte przez nią decyzje zawierają wszystkie zasadnicze elementy, na których są oparte, z wymogiem zachowania tajemnicy zawodowej.
- (19) Oprócz podstawowego obowiązku uzasadnienia swych decyzji, Komisja musi uwzględnić potrzebę skutecznego stosowania zasad dotyczących pomocy publicznej (*inter alia* poprzez umożliwienie Państwom Członkowskim, beneficjentom i zainteresowanym stronom przedstawienia uwag lub zakwestionowania jej decyzji) oraz przejrzystości swej polityki. Daje się zatem zauwa-

żyć nadrzędne zainteresowanie podaniem do wiadomości publicznej pełnej treści jej decyzji. Zasadą ogólną jest, że wnioski o poufne traktowanie mogą zostać uwzględnione jedynie w przypadku, w którym jest to absolutnie konieczne dla ochrony tajemnic przedsiębiorstwa lub innych poufnych informacji zasługujących na podobną ochronę.

- (20) Tajemnice przedsiębiorstw oraz inne poufne informacje nie korzystają z ochrony absolutnej: to oznacza na przykład, że mogą zostać ujawnione, jeżeli są konieczne do uzasadnienia przez Komisję podjętych przez nią decyzji. To oznacza, że informacja konieczna do zidentyfikowania środka pomocowego oraz jego beneficjenta nie może być zwyczajowo objęta tajemnicą zawodową. Podobnie informacja konieczna do wykazania, że są spełnione warunki art. 87 ust. 1 Traktatu, nie może być zwyczajowo objęta tajemnicą zawodową. Niemniej jednak Komisja będzie musiała starannie rozważyć, czy potrzeba opublikowania jest ważniejsza, zważywszy na szczególne okoliczności sprawy, niż uszczerbek, który może z tego wynikać dla danego Państwa Członkowskiego lub przedsiębiorstwa.
- (21) Względy tajemnicy zawodowej pozwalają jedynie, aby wersja decyzji Komisji publicznie ogłoszona nie zawierała pewnych fragmentów wersji przyjętej. Nie jest możliwe przesuwanie ustępów, ani też dodawanie lub modyfikowanie zdań. W przypadku, w którym Komisja uzna, że pewne informacje nie powinny zostać ujawnione, istnieje możliwość dodania przypisu zawierającego parafrazę nieujawnionej informacji lub określenie rzędu wielkości, jeżeli byłoby to przydatne dla zapewnienia zrozumiałości i spójności decyzji.
- (22) Wnioski o nieujawnianie całego tekstu decyzji lub jej zasadniczych fragmentów, które mogłyby zaburzyć rozumienie podanego przez Komisję uzasadnienia, nie mogą zostać przyjęte.
- (23) W przypadku uczestnictwa strony zgłaszającej skargę, Komisja weźmie pod uwagę interes strony zgłaszającej skargę w ustaleniu przyczyn, na podstawie, których Komisja podjęła określoną decyzję, bez konieczności odwoływania się do procedury sądowej³.

³ Sprawa C-367/95 P Komisja przeciwko Sytraval, Zb.Orz. [1998] str. I-1719, § 64.

Skutkiem tego, wnioski Państw Członkowskich o objęcie tajemnicą zawodową tych fragmentów decyzji, które dotyczą obaw strony zgłaszającej skargę, muszą być szczególnie uzasadnione i przekonujące. Z drugiej strony, Komisja nie będzie zazwyczaj skłonna ujawnić informacji, co do których zachodzi domniemanie, iż są objęte tajemnicą zawodową, jeżeli istnieje podejrzenie, że wniesienie skargi nastąpiło w pierwszym rzędzie w celu uzyskania dostępu do tej informacji.

- (24) Państwa Członkowskie nie mogą powoływać się na tajemnicę zawodową w celu odmowy udzielenia Komisji informacji, które Komisja uważa za konieczne w celu zbadania środków pomocowych. W tym względzie odsyła się do procedury określonej w rozporządzeniu (WE) nr 659/1999 (w szczególności art. 2 ust. 2 i art. 5, 10 i 16).

4.2. Procedura

- (25) Obecnie Komisja niezwłocznie powiadamia zainteresowane Państwo Członkowskie o swych decyzjach, dając mu możliwość wskazania, zazwyczaj w terminie piętnastu dni roboczych, które informacje uważa ono za objęte tajemnicą zawodową. Termin ten może ulec przedłużeniu w wyniku porozumienia między Komisją i Państwem Członkowskim.
- (26) W przypadku, w którym zainteresowane Państwo Członkowskie nie określi w wyznaczonym przez Komisję terminie, które informacje uważa za objęte tajemnicą zawodową, decyzja zazwyczaj ujawniana jest w całości.
- (27) W przypadku, w którym zainteresowane Państwo Członkowskie oczekuje objęcia określonych informacji tajemnicą zawodową, musi ono wskazać odnośne fragmenty oraz podać uzasadnienie dla każdego fragmentu objętego wnioskiem o nieujawnianie.
- (28) Następnie Komisja zbada niezwłocznie wniosek Państwa Członkowskiego. Jeżeli Komisja nie wyrazi zgody, aby niektóre fragmenty decyzji zostały objęte tajemnicą zawodową, wówczas określi przyczyny, dla czego jej zdaniem fragmenty te nie mogą zostać pominięte w oficjalnie ogłoszonej wersji decyzji. W przypadku braku możliwego do przyjęcia uzasadnienia wniosku ze strony Państwa Członkowskiego (tj. argumentacji,

która nie byłaby jawnie pozbawiona związku lub jawnie błędna) Komisja nie musi szczegółowo określać powodów, dla których fragmenty nie mogą zostać pominięte w oficjalnie ogłoszonej wersji decyzji, poza powołaniem się na brak uzasadnienia.

- (29) Jeżeli Komisja wyrazi zgodę, aby niektóre fragmenty zostały objęte tajemnicą zawodową, nie zgadzając się jednak w pełni z wnioskiem Państwa Członkowskiego, wówczas przedstawi Państwu Członkowskiemu swą decyzję wraz z nowym projektem, wskazując fragmenty, które zostały pominięte. Jeżeli Komisja przyjmie, że fragmenty wskazane przez Państwo Członkowskie są objęte tajemnicą zawodową, tekst decyzji zostanie opublikowany zgodnie z art. 26 rozporządzenia (WE) nr 659/1999, z pominięciem fragmentów objętych tajemnicą zawodową. Pominięcia te zostaną zaznaczone w tekście⁴.
- (30) Po otrzymaniu decyzji Komisji zawierającej uzasadnienie odmowy zgody na nieujawnianie określonych fragmentów, Państwo Członkowskie ma piętnaście dni roboczych na zareagowanie i przedstawienie dodatkowych elementów uzasadniających jego wniosek.
- (31) Jeżeli zainteresowane Państwo Członkowskie nie zareaguje w terminie wyznaczonym przez Komisję, Komisja opublikuje decyzję w sposób wskazany w jej odpowiedzi na pierwotny wniosek złożony przez Państwo Członkowskie.
- (32) Jeżeli zainteresowane Państwo Członkowskie przedstawi dodatkowe elementy w wyznaczonym terminie, elementy te zostaną niezwłocznie zbadane przez Komisję. Jeżeli Komisja przyjmie, że fragmenty wskazane przez Państwo Członkowskie są objęte tajemnicą zawodową, tekst decyzji zostanie opublikowany zgodnie z ust. 29.
- (33) W przypadku niemożności osiągnięcia porozumienia Komisja będzie kontynuować działania zmierzające do opublikowania przyjętej przez nią decyzji o wszczęciu formalnej procedury dochodzenia. Tego rodzaju decyzje muszą zawierać podsumowanie odpowiednich kwestii faktycznych i prawnych, wstępną ocenę charakteru pomocowego pro-

⁴ Poprzez zastosowanie nawiasów kwadratowych [...] oraz zaznaczenie w przypisie „objęte tajemnicą zawodową”.

ponowanego środka oraz określać wątpliwości co do jego zgodności ze wspólnym rynkiem. Należy załączyć czytelne, pewne i zasadnicze informacje w celu umożliwienia stronom trzecim oraz pozostałym Państwom Członkowskim przedstawienia użytecznych uwag. Zobowiązanie Komisji do przedstawienia takich zasadniczych informacji z zasady przeważa nad wszelkim żądaniem ochrony tajemnic przedsiębiorstwa lub innych poufnych informacji. Co więcej, możliwie jak najszybszy dostęp do tego rodzaju informacji leży w interesie beneficjenta, jak również zainteresowanych stron. Pozwolenie w tym względzie na jakąkolwiek zwłokę narząłoby na szwank proces kontroli pomocy publicznej.

- (34) W przypadku niemożności osiągnięcia porozumienia w sprawie wniosków o objęcie tajemnicą zawodową niektórych informacji zawartych w decyzjach o niewnoszeniu zastrzeżeń oraz decyzjach o zamknięciu formalnej procedury dochodzenia, Komisja przedstawi Państwu Członkowskiemu swą ostateczną decyzję wraz z tekstem, który zamierza opublikować, przyznając Państwu Członkowskiemu kolejne piętnaście dni roboczych na zareagowanie. W przypadku braku odpowiedzi uznanej przez Komisję za odnoszącą się do danej sprawy, Komisja będzie kontynuować w zwykłym trybie działania zmierzające do publikacji tekstu.
- (35) Komisja dokonuje aktualnie przeglądu swych formularzy powiadomienia o pomocy publicznej. W celu uniknięcia niepotrzebnej korespondencji z Państwami Członkowskimi oraz zwłoki w publikacji decyzji, zamierza ona w przyszłości zamieścić w formularzu pytanie, czy powiadomienie zawiera informacje, które nie powinny być publikowane, oraz powody niepublikowania. Jedynie w przypadku, gdy odpowiedź na to pytanie będzie pozytywna, Komisja podejmie korespondencję z Państwem Członkowskim w zakresie konkretnych spraw. Podobnie, jeżeli Komisja zażąda dodatkowych informacji, Państwo Członkowskie będzie musiało zaznaczyć w momencie podawania żądanych informacji, czy informacje te nie powinny być publikowane, oraz określić powody niepublikowania. Jeżeli Komisja wykorzysta informacje, określone w taki sposób przez Państwo Członkowskie, w swej decyzji, wówczas oznajmi przyjętą decyzję Państwu Członkowskiemu, określając powody, dla których jej zdaniem fragmenty te nie mogą

zostać pominięte w oficjalnie ogłoszonej wersji decyzji zgodnie z ust. 28.

- (36) Z chwilą podjęcia przez Komisję decyzji, który tekst opublikuje, oraz powiadomienia Państwa Członkowskiego o jej ostatecznej decyzji, do Państwa Członkowskiego należy zadecydowanie, czy skorzysta z przysługujących mu procedur sądowych, włączając wszelkie środki tymczasowe, z zachowaniem terminów przewidzianych w art. 230 Traktatu WE.

4.3. Strony trzecie

- (37) W przypadku, w którym strony trzecie inne niż zainteresowane Państwo Członkowskie (np. strony zgłaszające skargę, inne Państwa Członkowskie lub beneficjent) przedstawia informacje w kontekście procedur dotyczących pomocy publicznej, niniejsze wytyczne będą stosowane *mutatis mutandis*.

4.4. Stosowanie z czasem

- (1) Niniejsze wytyczne nie ustanawiają wiążących przepisów prawnych oraz nie dają do zrozumienia, aby tak czyniły. Określają jedynie zawczasu, w interesie prawidłowej administracji, sposób, w jaki Komisja zamierza rozpatrywać kwestie poufności w ramach procedur dotyczących pomocy publicznej. Z reguły, jeżeli nie jest możliwe osiągnięcie porozumienia, decyzja Komisji dotycząca publikacji może stać się przedmiotem specjalnego postępowania rewizyjnego. Jako że niniejsze wytyczne odnoszą jedynie do spraw proceduralnych (oraz w znacznej mierze szczegółowo przedstawiają istniejącą praktykę), będą stosowane ze skutkiem natychmiastowym, włączając decyzje o niewnoszeniu zastrzeżeń⁵ przyjęte przed wejściem w życie rozporządzenia (WE) nr 659/1999, do których strony trzecie domagają się dostępu.

⁵ Decyzje o wszczęciu formalnej procedury dochodzenia oraz ostateczne decyzje przyjęte przed tą datą zostały już w całości opublikowane w *Dzienniku Urzędowym Wspólnot Europejskich*. Państwa Członkowskie mogły wskazać przed opublikowaniem, czy którekolwiek informacje są objęte tajemnicą zawodową.

Obwieszczenie w sprawie współpracy między sądami krajowymi a Komisją w dziedzinie pomocy państwa

(95/C 312/07)

Celem niniejszego obwieszczenia jest zaproponowanie wytycznych w sprawie współpracy sądów krajowych oraz Komisji w dziedzinie pomocy państwa. Obwieszczenie nie ogranicza w żaden sposób uprawnień przyznanych Państwom Członkowskim, osobom fizycznym, lub przedsiębiorstwom przez prawo wspólnotowe. Nie stanowi uszczerbku dla jakiegokolwiek wykładni prawa wspólnotowego, której może dokonać Trybunał Sprawiedliwości oraz Sąd Pierwszej Instancji Wspólnot Europejskich. W końcu, nie ma na celu zakłócania w jakikolwiek sposób spełniania swoich obowiązków przez sądy krajowe.

I. WPROWADZENIE

1. Usunięcie wewnętrznych granic między Państwami Członkowskimi umożliwia przedsiębiorstwom we Wspólnocie rozszerzenie swojej działalności na cały rynek wewnętrzny oraz umożliwia klientom, czerpanie korzyści ze wzmocnionej współpracy. Korzyści te nie mogą zostać zagrożone przez zakłócenia konkurencji spowodowane pomocą przyznaną w nieuzasadniony sposób przedsiębiorstwom. Wprowadzenie rynku wewnętrznego z tego względu potwierdza istotę wprowadzenia w życie wspólnotowej polityki konkurencji.
2. Trybunał Sprawiedliwości wydał wiele ważnych orzeczeń w sprawie wykładni oraz stosowania art. 92 i 93 Traktatu WE. Sąd Pierwszej Instancji posiada obecnie jurysdykcję w odniesieniu do działań podmiotów prywatnych podejmowanych przeciwko decyzjom Komisji w sprawie pomocy państwa oraz będzie z tego względu przyczyniał się do rozwijania orzecznictwa w tej dziedzinie. Komisja jest odpowiedzialna za codzienne stosowanie reguł konkurencji pod nadzorem Sądu Pierwszej Instancji oraz Trybunału Sprawiedliwości. Władze publiczne oraz sądy w Państwach Członkowskich, łącznie z sądami wspólnotowymi oraz Komisją, każde z osobna przejmują ich własne zadania oraz odpowiedzialności w odniesieniu do wprowadzania w życie reguł pomocy państwa z Traktatu WE, zgodnie z zasadami ustanowionymi przez orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości.
3. Właściwe stosowanie polityki konkurencji na rynku wewnętrznym może wymagać skutecznej współpracy między Komisją a sądami krajowymi. Niniejsze obwieszczenie wyjaśnia w jaki sposób Komisja ma zamiar wspierać sądy krajowe przez ustanawianie bliższej współpracy w stosowaniu przepisów

art. 92 i 93 w poszczególnych sprawach. Ze względu na to, że Komisja nie jest zawsze w stanie działać natychmiastowo, celem zabezpieczenia interesów stron trzecich w sprawach dotyczących pomocy państwa, sądy krajowe mogą być w lepszy sposób uprawnione do zapewnienia, że naruszenia ostatniego zdania art. 93 ust. 3 są rozpatrywane oraz usuwane.

II. UPRAWNIENIA¹

4. Komisja jest organem administracyjnym odpowie-

¹ Trybunał Sprawiedliwości opisał w następujący sposób rolę Komisji oraz sądów krajowych:

9. W zakresie w jakim dotyczy to roli Komisji, Trybunał wskazał w swoim orzeczeniu w sprawie 78/96, *Steinlike i Weinlig v. Germany* (1977) Zb. Orz. 595, w ust. 9, że zamiarem Traktatu, zapewniając poprzez art. 93, iż pomoc jest utrzymywana pod stałą kontrolą oraz jest nadzorowana przez Komisję, jest, to iż stwierdzenie, że pomoc może być niezgodna ze wspólnym rynkiem ma być wydane z zastrzeżeniem dokonania przeglądu przez Trybunał z wykorzystaniem właściwej procedury, za której podjęcie Komisja ponosi odpowiedzialność.
10. W zakresie w jakim dotyczy to roli sądów krajowych, Trybunał utrzymał w tym samym orzeczeniu, że procedura sądowa może być przeprowadzana przed sądami krajowymi, zobowiązując te sądy do dokonania wykładni oraz stosowania pojęcia pomocy, zawartego w art. 92 w celu ustalenia, czy pomoc państwa wprowadzona bez przestrzegania procedury wstępnego badania przewidzianego w art. 93 ust. 3 musi zostać poddana tej procedurze.
11. Udział sądów krajowych jest bezpośrednim skutkiem, jaki wywołuje ostatnie zdanie art. 93 ust. 3 Traktatu. W tym zakresie, Trybunał stwierdził w swoim orzeczeniu z dnia 11 grudnia 1973 r. w sprawie 120/73, *Lorenz v. Germany*, (1973) Zb. Orz. str. 1471, że bezpośrednia możliwość wyegzekwowania zakazu w sprawie wprowadzania w życie określonego w tym artykule, obejmuje swoim zakresem wszelkie rodzaje pomocy, które zostały wprowadzone w życie bez powiadamiania, w przypadku powiadomienia, działają w trakcie okresu wstępnego, oraz Komisja wszczyna postępowanie sporne, do momentu podjęcia końcowej decyzji.
14. Główna oraz wyłączna rola przyznana Komisji przez art. 92 oraz 93 Traktatu, którą jest utrzymywanie aby pomoc była zgodna ze wspólnym rynkiem, w przypadku gdy jest to odpowiednie, jest zasadniczo różna od roli sądów krajowych w zabezpieczaniu praw, które przysługują osobom fizycznym w wyniku bezpośredniego skutku zakazu ustanowionego w art. 93 ust. 3 zdanie ostatnie Traktatu. O ile Komisja musi zbadać zgodność proponowanej pomocy ze wspólnym rynkiem, nawet w przypadku gdy Państwo Członkowskie wprowadzając w życie pomoc działało naruszając zakaz, sądy krajowe nie podejmują żadnych działań ponad działanie, do momentu podjęcia końcowej decyzji Komisji, w odniesieniu do praw osób fizycznych, które stają w obliczu naruszenia przez władze państwowe zakazu przewidzianego w ostatnim zdaniu art. 93 ust.3.”
Sprawa C-354/90, *Fédération nationale du commerce extérieur des produits alimentaires* oraz *Syndicat national des négociants et transformateurs de saumon v. France* (1991) Zb. Orz. 1-5505, ust. 9, 10 z 11 i 14, na str. 5527 i 5528.

działnym za wykonywanie oraz opracowywanie polityki konkurencji we wspólnotowym interesie publicznym. Sądy krajowe są odpowiedzialne za ochronę praw oraz wykonywanie obowiązków, zazwyczaj na życzenie podmiotów prywatnych. Komisja musi zbadać wszystkie środki pomocy, objęte przepisami art. 92 ust. 1 w celu przeprowadzenia oceny ich zgodności ze wspólnym rynkiem. Sądy krajowe muszą zapewnić, że Państwa Członkowskie spełniają ich obowiązki proceduralne.

5. Ostatnie zdanie art. 93 ust. 3 (pogrubione poniżej) wywołuje bezpośredni skutek w porządku prawnym Państw Członkowskich:

„Komisja jest informowana, w czasie odpowiednim do przedstawienia swych uwag, o wszelkich planach przyznania lub zmiany pomocy. Jeśli uzna ona, że plan nie jest zgodny ze wspólnym rynkiem w rozumieniu art. 92, wszczyna ona bezzwłocznie procedurę przewidzianą w ust. 2. Dane Państwo Członkowskie nie może wprowadzać w życie proponowanych środków dopóki procedura ta nie doprowadzi do wydania decyzji końcowej”.

6. Zakaz wprowadzania w życie, określony w ostatnim zdaniu art. 93 ust. 3 rozszerzony jest na wszelką pomoc, która została wprowadzona w życie bez powiadomienia² oraz, w przypadku powiadomienia, działa w okresie wstępnym, oraz jeśli Komisja wszczyna postępowanie sporne, do momentu podjęcia decyzji końcowej³.
7. Sąd oczywiście będzie musiał rozważyć, czy „proponowane środki” stanowią pomoc państwa w rozumieniu art. 92 ust. 1⁴ przed podjęciem decyzji na podstawie ostatniego zdania art. 93 ust. 3. Decyzje Komisji oraz orzecznictwo Trybunału poświęcają należytą uwagę tej istotnej kwestii. Odpowiednio, pojęcie pomocy państwa musi być interpretowane szeroko w celu objęcia nim nie tylko subsydiów, ale również zwolnień podatkowych, oraz inwestycji z finansów publicznych dokonanych w okolicznościach, w których inwestor z sektora prywatnego odmówił wsparcia⁵. Pomoc musi pochodzić od

„państwa”, co obejmuje wszystkie poziomy, manifestowania oraz emanacji władzy publicznej.⁶ Pomoc musi przynosić korzyści niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów: służy to rozróżnieniu pomocy państwa, do której stosuje się art. 92 ust. 1 od środków ogólnych, które nie działają na korzyść w taki sposób⁷. Na przykład, środki, które nie mają na celu, albo które nie powodują skutków sprzyjania niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów, lub które stosuje się do osób, zgodnie z obiektywnymi kryteriami bez odnoszenia się do lokalizacji, sektora lub przedsiębiorstwa w którym beneficjent może być zatrudniony, nie są uznawane za pomoc państwa.

8. Jedynie Komisja może podjąć decyzję, iż pomoc państwa jest „zgodna ze wspólnym rynkiem”, czyli dopuszczalna.
9. Stosując art. 92 ust. 1, sądy krajowe mogą oczywiście wykorzystywać pytania prejudycjalne kierowane do Trybunału Sprawiedliwości na mocy art. 177 Traktatu WE oraz rzeczywiście muszą w taki sposób postępować w niektórych okolicznościach. Muszą również wnioskować o pomoc ze strony Komisji, przez złożenie jej wniosku o udzielenie „informacji prawnej lub gospodarczej” przez analogię do orzeczenia Trybunału w sprawie Delimits⁸ w odniesieniu do art. 85 Traktatu WE.
10. Rolą sądów krajowych jest zabezpieczanie praw, z których korzystają osoby fizyczne w wyniku bezpośredniego skutku zakazu ustanowionego w ostatnim

generalnego Jacoba w połączonych sprawach C 278/92, C 279/92 oraz C 280/92, *Hiszpania v. Komisja*, ust. 28: „... Pomoc państwa jest przyznawana w momencie gdy Państwo Członkowskie udostępnia przedsiębiorstwu fundusze, które w normalnym toku zdarzeń nie zostałyby dostarczone przez inwestora z sektora prywatnego stosując normalne handlowe kryteria oraz nie biorąc pod uwagę innych rozważań natury społecznej, politycznej lub filantropijnej.

- ⁶ Trybunał Sprawiedliwości utrzymał w sprawie 290/83, *Komisja v. Francja* (1985) Zb. Orz. str. 439, że: „... Zakaz zawarty w art. 92 obejmuje wszelką pomoc przyznaną przez Państwo Członkowskie lub przez zasoby państwowe i nie istnieje konieczność wprowadzania jakiegokolwiek rozróżnienia zgodnie z tym, czy pomoc jest przyznana bezpośrednio przez państwo, czy przez organy prywatne lub publiczne powołane lub wyznaczone przez nie do zarządzania pomocą (ust. 14 na str. 449).

- ⁷ Jasne oświadczenie dotyczące takiego rozróżnienia można znaleźć w opinii rzecznika generalnego Darmona w połączonych sprawach C 72 oraz C 73/91, *Sloman Neptun*, (1993) Zb. Orz. I-887.

- ⁸ Sprawa C 234/89, *Delimitis v. Henninger Bräu* (1991) ECR I-935; Obwieszczenie Komisji w sprawie współpracy między sądami krajowymi a Komisją w stosowaniu art. 85 oraz 86 Traktatu (Dz.U. C 39 z 13.12.1993, str. 6). Patrz opinia rzecznika generalnego Lenz w sprawie C-44/93, przytaczanej w przypisie 2 (ust. 106). Patrz również sprawa C-2/88, *Imm, Zwartveld* (1990) Zb. Orz. I-3365 oraz I-4405: „Instytucje wspólnotowe są zobowiązane do szczerej współpracy z władzami sądowymi Państw Członkowskich, które są odpowiedzialne za zapewnianie, że stosowane jest prawo wspólnotowe oraz przestrzegane jest w krajowym systemie prawnym” (ust. 1 w I-3366 oraz ust. 10 na str. 4410 oraz 4411, odpowiednio).

² Z wyjątkiem „istniejącej” pomocy. Pomoc taka może być wykonywana do momentu, aż Komisja podejmie decyzję, iż jest ona niezgodna ze wspólnym rynkiem: patrz sprawa C-387/92 *Banco de Crédito Industrial*, obecnie *Banco Exterior de España v. Ayuntamiento de Valencia* (1994) Zb. Orz. I-877 oraz sprawa C 44/93, *Namur - Les Assurances du Crédit v. Office National du Ducroire and Belgium* (1994) Zb. Orz. I-3829.

³ Sprawa C-354/90, przytaczana w przypisie 1 ust. 11 na str. 5527.

⁴ Patrz orzeczenie Trybunału Sprawiedliwości w sprawie 78/76, *Steinlike and Weinlig v. Germany* (1977) Zb. Orz. 595, ust. 14: „... sąd krajowy może dokonać wykładni oraz stosować pojęcie pomocy zawarte w art. 92 w celu określenia, czy pomoc państwa wprowadzona w życie bez przestrzegania procedury wstępnego badania przewidzianej w art. 93 ust. 3 musi zostać poddana tej procedurze.”

⁵ W odniesieniu do niedawnego utworzenia, patrz opinia rzecznika

zdaniu art. 93 ust. 3. Sąd powinien wykorzystywać wszystkie odpowiednie sposoby oraz środki zaradcze oraz stosować wszystkie odpowiednie przepisy prawa krajowego, w celu wprowadzenia w życie bezpośredniego skutku tego zobowiązania nałożonego przez Traktat na Państwa Członkowskie⁹. Sąd krajowy musi, w ramach jego jurysdykcji stosować prawo wspólnotowe w całości oraz chronić praw, które prawo to przyznaje osobom fizycznym; z tego względu musi unieważnić wszelkie przepisy prawa krajowego, które mogą być niezgodne z nim, niezależnie od tego czy są wcześniejsze czy też późniejsze niż przepis wspólnotowy¹⁰. Sędzia może, gdzie stosowne oraz zgodnie z mającymi zastosowanie regułami prawa krajowego, oraz rozwijającego się orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości¹¹, przyznać tymczasowe zwolnienie, na przykład przez nakazanie zamrożenia lub zwrot pieniędzy wypłaconych w sposób niezgodny z prawem, oraz przyznać odszkodowania stronom, których interesy są naruszane.

11. Trybunał Sprawiedliwości utrzymał, iż pełna skuteczność reguł wspólnotowych byłaby naruszona a ochrona praw, które przyznają zostałyby osłabiona jeśli osoby fizyczne miałyby nie mieć możliwości odwołania się, kiedy ich prawa są naruszane przez przekroczenie prawa wspólnotowego, za które odpowiedzialność może ponosić Państwo Członkowskie¹²; zasada zgodnie z którą państwo musi być odpowiedzialne za straty oraz szkody wyrządzone osobom fizycznym w wyniku naruszania prawa wspólnotowego, za które państwo może ponosić odpowiedzialność jest nieodłącznym elementem systemu Traktatu¹³; sąd krajowy który uznaje, w

przypadku dotyczącym prawa wspólnotowego, że jedyną przeszkodą uniemożliwiającą przyznawanie tymczasowych zwolnień jest zasada prawa krajowego, musi unieważnić taką zasadę¹⁴.

12. Zasady te stosuje się w przypadku naruszenia wspólnotowych reguł konkurencji. Osoby fizyczne oraz przedsiębiorstwa muszą mieć dostęp do wszystkich reguł proceduralnych oraz środków zaradczych przewidzianych przez prawo krajowe na tych samych warunkach, które miałyby zastosowanie jeśli istniałoby porównywalne naruszenie prawa krajowego. Ta równość traktowania dotyczy nie tylko wyraźnego wykrycia naruszenia bezpośrednio skutecznego prawa wspólnotowego, ale rozszerza się ją również na wszystkie środki prawne mogące przyczyniać się do skutecznej ochrony prawnej.

III. OGRANICZONE UPRAWNIENIA KOMISJI

13. Stosowanie wspólnotowego prawa konkurencji przez sądy krajowe przynosi znaczne korzyści osobom fizycznym oraz przedsiębiorstwom. Komisja nie może przyznawać odszkodowań za straty poniesione w wyniku naruszenia art. 93 ust. 3. Takie roszczenia mogą być rozpatrywane jedynie przez sądy krajowe. Sądy krajowe mogą zazwyczaj przyjmować środki tymczasowe oraz nakazywać szybkie zaprzestanie naruszeń. Przed sądami krajowymi możliwe jest połączenie roszczenia na podstawie prawa wspólnotowego z roszczeniem na podstawie prawa krajowego. Nie jest to możliwe w toku procedury przed Komisją. Dodatkowo, sądy mogą przyznawać koszty wnioskodawcy, który wygrał spór. W żadnym wypadku nie jest to możliwe w ramach procedury administracyjnej przed Komisją.

IV. ZASTOSOWANIE ART. 93 UST. 3

14. Państwa Członkowskie są zobowiązane do powiadamiania Komisji o wszystkich planach mających na celu przyznanie pomocy lub o zmianach planów pomocy już zatwierdzonych. Stosuje się to również do pomocy, która może kwalifikować się do automatycznego zatwierdzenia na podstawie art. 92 ust. 2, ponieważ Komisja musi sprawdzić, czy spełnione są wymagane warunki. Jedyne wyjątek od obowiązku powiadamiania odnosi się do pomocy sklasyfikowanej jako minimalna, ponieważ nie wpływa to na handel między Państwami Członkowskimi w znaczący sposób i z tego względu nie jest objęte przepisami art. 92 ust. 1¹⁵.

⁹ Jak utrzymał Trybunał sprawiedliwości w sprawie C-354/90, przytoczonej w przypisie 1 ust. 12 na str. 5528: „ważność środka powodująca jego skuteczność występuje, jeśli władze krajowe działają z naruszeniem zdania ostatniego art. 93 ust. 3 Traktatu. Sądy krajowe muszą zaoferować osobom fizycznym opierającym się na takim naruszeniu, pewne możliwości, celem rozpatrzenia wszystkich założeń zgodnie z prawem krajowym, w odniesieniu do ważności środka, czyniącego pomoc skuteczną, odzyskania wsparcia finansowego przyznanego z naruszeniem tego postanowienia oraz możliwych środków przejściowych.”

¹⁰ Sprawa 106/77, *Amministrazione delle Finanze dello Stato v. Simmenthal*, (1978) Zb. Orz. 629, (ust. 21 na str. 644). Patrz również sprawa C-213/89, *The Queen v. Secretary of State for Transport*, ex parte: *Factortame Ltd et al.*, (1990) Zb. Orz. I-2433, na str. 2475.

¹¹ Połączone sprawy C 6/90 oraz C-9/90, *Andrea Francovich et al. v. Italy*, (1991) Zb. Orz. I-5357. Inne istotne sprawy zawisłe przez Trybunałem Sprawiedliwości dotyczące odpowiedzialności sądów krajowych za stosowanie prawa wspólnotowego: sprawa C-48/93, *The Queen v. Secretary of State for Transport*, ex parte: *Factortame Ltd. and others* (Dz.U. nr C 94 z 3.4. 1993, str. 13); Sprawa C 46/93, *Brasserie du Pêcheur SA v. Germany* (Dz.U. nr C 92 z 2.4. 1993, str. 4); Sprawa C-312/93, *SCS Peterbroeck, Van Campenhout & Cie v. Belgian State* (Dz.U. nr C 189 z 13.7. 1993, str. 9); Sprawy C-430 oraz C-431/93, *J. Van Schindel and J. N. C. Van Veen v. Stichting Pensioenfonds voor Fysiotherapeuten* (Dz.U. nr C 338 z 15.12.1993, str. 10).

¹² *Francovich*, przytoczona w przypisie 11 ust. 33 na str. 5414.

¹³ *Francovich*, przytoczona w przypisie 11 ust. 35 na str. 5414.

¹⁴ *The Queen v. Secretary of State for Transport*, ex parte: *Factortame Ltd. et al.*, przytoczona w przypisie 10.

¹⁵ Patrz ppkt. 3.2 wskazań wspólnotowych w sprawie pomocy państwa

15. Komisja otrzymuje powiadomienie o ogólnych systemach lub programach pomocy, jak również o planach przyznania pomocy poszczególnym przedsiębiorstwom. Po udzieleniu zezwolenia na program przez Komisję, poszczególne przydziały pomocy na podstawie systemu nie muszą być w zasadzie zgłaszane. Jednakże, na podstawie niektórych kodów pomocy lub ram w odniesieniu do poszczególnych przemysłów lub poszczególnych rodzajów pomocy, wymagane jest oddzielne powiadomienie o wszelkich przypadkach przyznania pomocy przekraczających określoną kwotę. Osobne powiadomienie może być również wymagane w niektórych przypadkach przez warunki zezwolenia Komisji danego systemu. Państwa Członkowskie muszą powiadamiać o pomocy, którą mają zamiar przyznać poza ramami dopuszczonego systemu. Powiadomienie jest wymagane w odniesieniu do planowanych środków, łącznie z planami dokonania transferów finansowych z funduszy publicznych przedsiębiorstwom sektora publicznego i prywatnego, które mogą obejmować pomoc w rozumieniu art. 92 ust. 1.
16. Pierwszą kwestią, jaką muszą rozpatrzyć sądy krajowe, stanowiąc na podstawie ostatniego zdania art. 93 ust. 3 jest, to czy środek stanowi nową lub istniejącą pomoc w rozumieniu art. 92 ust. 1. Drugim pytaniem, na które należy odpowiedzieć, jest to czy o środkach powiadomiono albo indywidualnie albo w ramach systemu a jeśli tak, to czy Komisja miała wystarczająco dużo czasu na podjęcie decyzji¹⁶.
17. W odniesieniu do systemów pomocy, okres dwóch miesięcy jest uznawany przez Trybunał Sprawiedliwości za „odpowiedni czas”, po którym Państwo Członkowskie może, po uprzednim obwieszczeniu Komisji, wprowadzić w życie zgłoszony środek.¹⁷ Okres ten jest skracany na życzenie Komisji do 30 dni roboczych w odniesieniu do poszczególnych spraw oraz 20 dni roboczych na podstawie procedury „przyspieszonej”. Okresy rozpoczynają swój bieg od momentu, w którym Komisja jest pewna, że informacje dostarczone przez Państwo Członkowskie są wystarczające do umożliwienia jej podjęcia decyzji¹⁸.
18. Jeśli Komisja podjęła decyzję o wszczęciu postę-

powania przewidzianego w art. 93 ust. 2, okres w trakcie którego zakazane jest wprowadzenie w życie środka pomocy, biegnie do czasu podjęcia przez Komisję pozytywnej decyzji. W odniesieniu do środka pomocy, o którym nie powiadomiono, nie ma żadnego nieprzekraczalnego terminu dla procesu podejmowania decyzji przez Komisję, jednakże Komisja będzie działała tak szybko jak to możliwe. Pomoc nie może zostać przyznana przed podjęciem końcowej decyzji przez Komisję.

19. Jeśli Komisja nie podjęła decyzji w sprawie środka pomocy, sądy krajowe mogą otrzymać wskazówki, przez dokonywanie wykładni prawa wspólnotowego przez orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości, jak również przez decyzje wydane przez Komisję. Komisja opublikowała wiele ogólnych obwieszczeń, które mogą być w odniesieniu do tego pomocne¹⁹.
20. Sądy krajowe powinny z tego względu mieć możliwość podejmowania decyzji dotyczącej sprawy środka, czy jest on niezgodny z prawem czy też nie, na podstawie art. 93 ust. 3. W przypadku gdy sąd krajowy nie ma wątpliwości, może w niektórych przypadkach wnioskować o orzeczenie wstępne do Sądu Pierwszej Instancji zgodnie z art. 77.
21. W przypadku gdy sądy krajowe wydają orzeczenie stwierdzając, że nie zostały spełnione wymogi art. 93 ust. 3, muszą orzec iż dany środek narusza prawo wspólnotowe oraz podjąć właściwe środki w celu zabezpieczenia praw, które przysługują osobom fizycznym oraz przedsiębiorstwom.

V. SKUTKI DECYZJI KOMISJI

22. Trybunał Sprawiedliwości utrzymał²⁰, że, sąd krajowy jest związany przepisami decyzji Komisji skierowanej do Państw Członkowskich na podstawie art. 93 ust. 2 w przypadku gdy beneficjent danej pomocy dąży do zakwestionowania ważności decyzji, o której został poinformowany na piśmie przez dane Państwo Członkowskie oraz w przypadku gdy nie udało mu się doprowadzić działania do anulowania decyzji lub w terminach przewidzianych w art. 173 Traktatu WE.

dla małych i średnich przedsiębiorstw (Dz.U. nr C 213 z 19.08.1992, str. 2) oraz list do Państw Członkowskich ref. IV/D/06878 z dnia 23 marca 1993 r., Prawo konkurencji we Wspólnotach Europejskich, tom II.

¹⁶ Sprawa 120/73, *Lorenz v. Germany*, (1973) Zb. Orz. 1471.

¹⁷ Sprawa 120/73, *Lorenz v. Germany*, przytoczona w przypisie 16, ust. 4 na str. 1481; patrz również sprawa 84/42, *Niemcy v. Komisja*, (1984) Zb. Orz. 1451, ust. 11 na str. 1488.

¹⁸ Komisja wydała przewodnik po jej procedurach w sprawach dotyczących pomocy państwa: patrz Prawo konkurencji we Wspólnotach Europejskich, tom II.

¹⁹ Komisja opublikowuje oraz uaktualnia od czasu do czasu kompendium dotyczące reguł pomocy państwa (Prawo konkurencji we Wspólnotach Europejskich, tom II).

²⁰ Sprawa C 188/92, *TWD Textilwerke Deggendorf GmbH v. Niemcy*, (1994) Zb. Orz. I-833; patrz również sprawa 77/72, *Capolongo v. Maya*, (1973) Zb. Orz. 611.

VI. WSPÓŁPRACA MIĘDZY SĄDAMI KRAJOWYMI A KOMISJĄ

23. Komisja zdaje sobie sprawę z tego, iż zasady ustalone powyżej w odniesieniu do zastosowania art. 92 oraz 93 przez sądy krajowe mają charakter złożony oraz mogą czasami być w niedostateczny sposób dopracowane w celu umożliwienia im wykonania ich obowiązków sądowych właściwie. Z tego względu, sądy krajowe mogą wnioskować do Komisji o udzielenie im pomocy.
24. Art. 5 Traktatu ustanawia zasadę lojalnej oraz stałej współpracy między instytucjami wspólnotowymi a Państwami Członkowskimi w związku z osiągnięciem celów Traktatu, łącznie z wykonaniem art. 3 lit. g), który przewiduje ustanowienie systemu zapewnającego, iż konkurencja na rynku wewnętrznym nie jest zakłócana. Zasada obejmuje zobowiązania oraz obowiązki wzajemnej pomocy, zarówno w odniesieniu do Państw Członkowskich oraz w odniesieniu do instytucji wspólnotowych. Na podstawie art. 5, Komisja ma obowiązek współpracy z władzami sądowymi Państw Członkowskich, które są odpowiedzialne za zapewnianie, że prawo wspólnotowe jest stosowane oraz przestrzegane w krajowym porządku prawnym.
25. Komisja uznaje, że taka współpraca ma podstawowe znaczenie w celu zagwarantowania ścisłego, skutecznego oraz spójnego stosowania wspólnotowego prawa konkurencji. Dodatkowo, uczestnictwo sądów krajowych w stosowaniu prawa konkurencji w dziedzinie pomocy państwa jest niezbędne, aby art. 93 ust. 3 stał się skuteczny. Traktat zobowiązuje Komisję do przestrzegania procedury ustanowionej w art. 93 ust. 2 zanim może nakazać zwrot pomocy, która jest niezgodna ze wspólnym rynkiem²¹. Trybunał orzekł, że art. 93 ust. 3 wywiera bezpośredni skutek oraz, iż niezgodność z prawem środka pomocy, oraz następstwa z niego wynikające, nigdy nie mogą być potwierdzone z mocą wsteczną przez pozytywną decyzję Komisji w sprawie środka pomocy. Stosowanie reguł w sprawie powiadamiania w dziedzinie pomocy państwa stanowi z tego

względu zasadnicze powiązanie w łańcuchu możliwych działań prawnych ze strony osób fizycznych oraz przedsiębiorstw.

26. W świetle tych rozważań, Komisja zamierza wypracować lepszą współpracę z sądami krajowymi w następujący sposób.
27. Komisja kieruje się w swoich działaniach polityką otwartości oraz przejrzystości. Komisja realizuje swoje polityki w celu udzielenia zainteresowanym stronom użytecznych informacji w sprawie stosowania reguł konkurencji. W tym celu, będzie ona nadal publikować możliwie jak najwięcej informacji o przypadkach pomocy państwa oraz polityce pomocy państwa. Orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości oraz Sądu Pierwszej Instancji, teksty ogólne dotyczące pomocy państwa opublikowane przez Komisję, decyzje podjęte przez Komisję, coroczne sprawozdania Komisji w sprawie polityki konkurencji oraz comiesięczny biuletyn Unii Europejskiej mogą być pomocne dla sądów krajowych w badaniu poszczególnych spraw.
28. Jeśli te ogólne wskazówki są niewystarczające, sądy krajowe mogą w granicach krajowego prawa proceduralnego, wnioskować do Komisji o udzielenie informacji o charakterze procedury, celem umożliwienia im dowiedzenia się czy dana sprawa jest rozpatrywana przed Komisją, czy sprawa była przedmiotem powiadomienia lub czy Komisja oficjalnie wszczęła postępowanie lub podjęła inną decyzję.
29. Sądy krajowe mogą również konsultować się z Komisją, w przypadku gdy stosowanie art. 92 ust. 1 lub art. 93 ust. 3 powoduje szczególne trudności. W zakresie w jakim dotyczy to art. 92 ust. 1, trudności te mogą odnosić się w szczególności do scharakteryzowania środków, jako pomocy państwowej, możliwego zakłócenia konkurencji, które może spowodować oraz skutków dla handlu między Państwami Członkowskimi. Sądy mogą z tego względu konsultować się z Komisją w sprawie ich tradycyjnych praktyk w odniesieniu do danych, statystyk, badań rynkowych, oraz analiz ekonomicznych. W przypadku gdy to możliwe, Komisja prześle te dane lub wskaże źródło z którego można je użyć.

²¹ Komisja poinformowała Państwa Członkowskie, iż „... w odpowiednich przypadkach – po udzieleniu zainteresowanemu Państwu Członkowskiemu możliwości wniesienia uwag oraz rozważeniu alternatywnego przyznawania pomocy o charakterze ratunkowym, jak określono we wskazaniach wspólnotowych – przyjmuje tymczasową decyzję, nakazującą Państwu Członkowskiemu odzyskać jakiegokolwiek pieniądze, które zostały wydane z naruszeniem wymogów proceduralnych. Pomoc musiałaby zostać odzyskana zgodnie z wymogami prawa krajowego; suma podlegająca zwrotowi obejmowałaby korzyści uzyskane w okresie czasu biegnącym od momentu, w którym pomoc została wypłacona” (Komunikat Komisji do Państw Członkowskich uzupełniający list Komisji nr SG(91) D/4577 z dnia 4 marca 1991 r. dotyczący procedur powiadamiania o planach pomocy oraz procedurach mających zastosowanie w momencie gdy pomoc jest dostarczana z naruszeniem postanowień art. 93 ust. 3 Traktatu, dotychczas niepublikowana).

30. W swojej odpowiedzi, Komisja nie będzie zagłębiała się w istotę poszczególnych spraw lub zgodność środka ze wspólnym rynkiem. Odpowiedź udzielona przez Komisję nie będzie miała charakteru wiążącego w odniesieniu do wnioskującego o nią sądu. Komisja wyjaśni, iż jej opinia nie jest końcowa oraz, że uprawnienie sądu do wnoszenia o orzeczenie wstępne od Trybunału Sprawiedliwości na mocy art. 177 jest niedopuszczalne.
31. W interesie właściwego zarządzania wymiarem sprawiedliwości leży to, że Komisja powinna odpowiadać na wnioski o udzielenie faktycznych i prawnych informacji w możliwie jak najkrótszym czasie. Niemniej jednak, Komisja nie może przychylić się do takich wniosków, chyba że spełnione jest wiele warunków. Wymagane dane muszą rzeczywiście być w jej posiadaniu, a Komisja może przekazać jedynie informacje inne niż poufne.
32. Art. 214 Traktatu WE zobowiązuje Komisję do nieujawniania informacji o charakterze poufnym. Dodatkowo, obowiązek wynikający z lojalnej współpracy na podstawie art. 5 ma zastosowanie do związków między sądami a Komisją, oraz nie dotyczy stron sporu zawiesłego przed tymi sądami. Komisja jest zobowiązana respektować prawną neutralność oraz obiektywność. Konsekwentnie, nie przychyli się do wniosków o udzielenie informacji, chyba że pochodzą one od sądów krajowych, albo bezpośrednio, albo pośrednio przez strony, którym dany sąd nakazał wnioskować o udzielenie niektórych informacji.

VII. UWAGI KOŃCOWE

33. Niniejsze obwieszczenie stosuje się między innymi do odpowiednich krajowych reguł konkurencji, w zakresie w jakim wywołują one bezpośredni skutek w porządku prawnym Państw Członkowskich:
- Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Węgla i Stali oraz przepisów przyjętych na jego podstawie, oraz
 - Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym.
34. Niniejsze obwieszczenie jest wydane w celu udzielenia wskazań, oraz w żaden sposób nie ogranicza praw przyznanych przez prawo wspólnotowe Państwu Członkowskiemu, osobom fizycznym oraz przedsiębiorstwom.
35. Niniejsze obwieszczenie nie stanowi uszczerbku dla jakiegokolwiek wykładni prawa wspólnotowego, której może dokonać Trybunał Sprawiedliwości oraz Sąd Pierwszej Instancji Wspólnot Europejskich.
36. Podsumowanie odpowiedzi udzielonych przez Komisję na mocy niniejszego obwieszczenia będą corocznie publikowane w sprawozdaniu w sprawie polityki konkurencji.